

§ 91

Ärendenr KLF 2023/135

Remiss av betänkandet En ny ordning för asylsökandes boende, SOU 2022:64

Kommunstyrelsens beslut

Avge yttrande till Justitiedepartementet enligt ärendets bilaga.

Ärendebeskrivning

Vetlanda kommun har getts möjlighet att svara på remiss gällande delbetänkandet *En ny ordning för asylsökandes boende*, SOU 2022:64. Sista svarstid är 30 juni. Slutbetänkandet i uppdraget ska slutredovisas senast den 31 augusti 2023, *Utredning om ett ordnat initialt mottagande av asylsökande*.

Utredningens uppdrag inför detta delbetänkande har bestått av tre delar: att föreslå åtgärder för att fler asylsökande ska bo på Migrationsverkets boenden, att föreslå en skyldighet att delta i den samhällsintroduktion som anordnas av Migrationsverket samt att analysera behovet av sanktionsmöjligheter vid misskötsamhet på Migrationsverkets boenden.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2023-05-15
Yttrande Vetlanda kommun
Delbetänkandet – En ny ordning för asylsökandes boende
Följebrev Remiss

Arbetsutskottets förslag

Avge yttrande till Justitiedepartementet enligt ärendets bilaga.

Beslutet skickas till

Justitiedepartementet
Åselotte Andersson

Justitiedepartementet

Ju2022/03315

Yttrande över remiss - En ny ordning för asylsökandes boende (SOU 2022:64)

Vetlanda kommun har getts möjlighet att yttra sig över rubricerad remiss.

Sammanfattning

Vetlanda kommun har tagit del av förslagen i betänkandet och vi väljer att yttra oss över de delar som påverkar kommunen mest.

Vetlanda kommun delar i stort utredningens bedömning att förslagen bör kunna motverka socioekonomisk segregation och ge bättre förutsättningar för att nyanlända ska få arbete och integreras i samhället, efter beviljat uppehållstillstånd. Om asylsökande fördelas över landet på liknande sätt som nyanlända och personer som omfattas av massflyktningdirektivet, kommer de positiva effekterna av att asylsökande bor på asylboenden, bli ännu större.

Möjligheten att bättre planera för samhällsservice och välfärdstjänster, ökar när det finns en bra samverkan mellan Migrationsverket och kommunerna. God kommunikation och bra framförhållning från Migrationsverkets sida inför etablering av nya asylboenden är väsentligt. I kontakten med kommuner och regioner, men också med civilsamhället.

Migrationsverkets skyldighet att anordna samhällsintroduktion och asylsökandes skyldighet att delta är bra. Det kommer att öka förståelsen kring vad som sker i asylprocessen och varför det är viktigt att bo på asylboendet.

Det i utredningens förslag som oroar, är vad som händer med de familjer som trots incitamenten för att bo på asylboende, ändå väljer att bo i eget boende. Och om familjers asylansökningar betraktas som återkallade och fler barn lever papperslösa, vad blir det av dem då? Vilka skyldigheter och möjligheter har kommunen att hjälpa familjer som saknar inkomst och där det finns barn? Vi befarar att orosanmälningarna för att barn far illa riskerar att öka.

I delbetänkandet finns inga förslag kring nyanländas bosättning efter beviljat uppehållstillstånd eller om den statliga ersättningen till kommunerna. Det var inte uppdraget nu. Vetlanda vill ändå påtala nödvändigheten ge kommunerna ekonomiska förutsättningar till en bra beredskap för mottagande när andelen av dem som beviljas

asyl och omfattas av bosättningslagen, ökar. Till exempel genom att återinföra grundbeloppet.

Övervägande om att också villkora etableringsplan och etableringsersättning till att nyanlända bor kvar i sin anvisade kommun, bör också kunna vara en del av de fortsatta avvägningarna inför slutbetänkandet.

Synpunkter

4.2 Asylsökande ska tilldelas en plats på ett asylboende

Vetlanda kommun tillstyrker förslaget att boende på asylboende ska vara normen. Även om vi i stort saknar de socioekonomiska bekymmer som finns i storstadsnära utanförskapsområden, är trångboddhet allvarliga problem även för familjer i mindre kommuner.

4.3.1 Asylsökande ska bo på asylboende för att få dagersättning och särskilt bidrag.

Barn som inte själva kan välja hur de ska bo, kommer ändå att drabbas om de vuxna i familjen väljer att ordna eget boende. Det är en ordning som är olycklig och som kan komma att innebära ett ökat antal orosanmälningar. Vetlanda kommun delar inte utredningens slutsats att det vore olämpligt med en reglering som garanterar barnen försörjning.

4.5 Undantag från villkoren i särskilda situationer.

Regeringens möjlighet att meddela föreskrift om undantag från reglerna om kravet om boende på asylboende måste finnas, men bör inte kunna delegeras till en myndighet. Om tillströmningen av asylsökande ökar i den grad att asylboendena inte räcker till, eller om massflyktingdirektivet aktiveras, är frågan av den digniteten att beslut bör tas av regeringen. Möjligheten att tillfälligt ändra reglerna motsätter vi oss inte.

4.6.1 En lagreglerad rätt att kontrollera boendetrymmen och förvaringsställen på asylboenden.

Utredningens förslag om att Migrationsverket och kommunerna ska få lagstadgad rätt att tillträda boendetrymmen förutsätter att Migrationsverket utarbetar rutiner för hur och när det får ske. Rutiner för kommunernas rätt att kontrollera kommunala boenden bör också utarbetas av Migrationsverket så att det blir lika över landet.

4.6.4 Kommuner som ordnar boende för personer som omfattas av massflyktingdirektivet ska kunna lämna uppgifter till Migrationsverket.

Eftersom den enskilde ska vara skyldig att meddela adress till eget boende till Migrationsverket, blir kommunerna uppgift av övervakande karaktär. Det kommer krävas tydliga rutiner för hur det ska gå och vilket mandat kommunens personal har i förhållande till de boende.

4.7 Kontroll av asylsökande som inte bor på asylboende

Risken att barn kommer att fara illa om asylansökningar förutsätts återtagna, om en familj inte lämnat uppgift om sin adress, är uppenbar. Migrationsverket måste försäkra sig om att de asylsökande har fått informationen och verkligen förstått dess innebörd om vad som händer vid underlåtenhet att meddela adress. Och vad det innebär att inte bo på asylboen, för både barn och vuxna.

5.3 En lagreglerad skyldighet att delta i samhällsintroduktionen

Att få kunskaper om det samhälle man har kommit till är viktigt. Och att man också förstår den process som satts i gång när man lämnar in sin asylansökan. Kunskapen om hur och var man kan få hjälp om man skulle behöva hjälp från exempelvis socialtjänsten och vad man kan få hjälp med, är något som ofta har saknats hos nyanlända. Att den informationen ges redan under de första veckorna när man lämnat in sin asylansökan, är otroligt värdefullt.

Det är mycket information som skall förmedlas och inom olika områden. Mer tid än två halvdagar vore önskvärt och kanske också genomförbart om det sker på ankomstboenden.

6.2 Skötsamhet som villkor för dagsersättning

6.3 Andra åtgärder vid misskötsel på asylboenden

Att införa möjligheter till åtgärder när asylsökande eller personer som omfattas av massflyktsdirektivet missköter sig i sitt boende är bra. Men precis som med kontroll av om personer bor på ett kommunalt boende, så är det angeläget att Migrationsverket drar upp riktlinjer för hur misskötsel ska hanteras, även på de kommunala boendena. Även om ordningsregler kan skilja sig åt på marginalen mellan olika boenden, måste regelverket för hur misskötsel påtalas följa samma rutiner oavsett var i landet boendet finns.

8.4.2 Kommunerna och regionerna

De förändringar som utredningen föreslår kommer att underlätta kommunernas flyktingmottagande. Både genom att antalet egenbosatta asylsökande minskar. Det minskar också behovet att snabbt lösa skolgång för barn som rätt var det är bor hos en släkting, eller annan kommunal service som asylsökande kan behöva. Trångboddheten och de problem som det för med sig, minskar också.

Att antalet bosättningsanvisade ökar när fler personer som beviljas asyl, omfattas av bosättningslagen, innebär att kommunerna kommer behöva ha mer framförhållning i att skaffa bostäder. I övrigt är planeringen enklare vid ordnat mottagande än vid spontan bosättning. Men en god beredskap för ordnat mottagande kräver också en grundbemanning. Grundersättningen som togs bort var en viktig del för små kommuner, att kunna hålla en god beredskap för mottagande. När mottagandet förväntas öka, behöver staten också säkerställa att de ekonomiska förutsättningarna i ersättningsystemet till kommunerna tar höjd för det.

Kommunstyrelsen